

معاونت تحقیقات و فناوری

دستورالعمل اجرایی پایان نامه های دانشجویی

در دانشگاه، پژوهش در بعد دانشجویی اصلی ترین نمود خود را در واحد پایان نامه نمایان ساخته و پایان نامه، اولین گام مهم در عرصه علم و دانش و نخستین تلاش جدی برای یک نوشتار پژوهشی است. در عمل، پایان نامه نشریه ای علمی و یادبودی دائمی از توانمندی دانشجو، به عنوان یک پژوهشگر و راوی دانش است.

از اینرو به منظور شفاف سازی بیشتر مراحل مختلف انجام پایان نامه، بر اساس مفاد آئین نامه و دستورالعمل اجرایی پایان نامه دانشجویان مقاطع مختلف، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی پزشکی کشور، این دستورالعمل اجرایی در شورای پژوهشی معاونت تحقیقات و فناوری در تاریخ ۹۶/۳/۳۱ تصویب گردید.

امید می رود که با تعهد به اجرای مفاد آن بتوانیم به هماهنگی بهتری جهت نیل به اهداف عالی دانشگاه دست یابیم. با اینحال از آنجائیکه که نیل به کمال مسیری دائمی است این مجموعه نیز خالی از نقص نخواهد بود و همچنان نیاز به بازنگری در سال های آینده خواهد داشت.

۱- موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در این دانشگاه گرفته نشده باشد. مسئولیت تکراری نبودن موضوع پایان نامه بعهده استاد راهنما و شورای تخصصی گروه و شورای پژوهشی مربوطه (دانشکده، پایگاه توسعه تحقیقات بالینی، مرکز تحقیقات) خواهد بود.

تبصره: تکرار مطالعه در فاصله کمتر از ۵ سال با تائید شورای تخصصی گروه و تصویب شورای پژوهشی مربوطه بلامانع است.

۲- تصویب اولیه پروپوزال پایان نامه در کمیته تخصصی گروه باید با حضور حداقل ۲ نفر از اعضای هیأت علمی گروه مربوطه و با سایر گروه های مرتبط با موضوع (به غیر از استاد راهنما یا مشاور) انجام گیرد.

۳- شورای تخصصی گروه موظف است همزمان با بررسی علمی پروپوزال پایان نامه، هماهنگی یا ناهماهنگی موضوع پایان نامه با لاین تحقیقاتی استاد راهنما و همچنین بودجه و رعایت کدهای اخلاقی را بررسی نماید.

۴- بررسی پروپوزال ارائه شده توسط دانشجویان در قالب پایان نامه یا طرح تحقیقاتی، منوط به ارائه گواهی مبنی بر گذراندن روش تحقیق خواهد بود.

تبصره: دانشجویانی که روش تحقیق را در قالب دروس ارائه شده در مقطع تحصیلی خود گذرانده اند نیازی به ارائه گواهی فوق ندارند.

۵- هر دانشجو بعد از تصویب موضوع پایان نامه فقط یکبار حق تعویض آن را دارد که این تعویض باید با ذکر دلایل منطقی از طرف استاد راهنما بوده و به تائید شورای تخصصی گروه و شورای پژوهشی مربوطه برسد. در صورت تعویض عنوان، مراحل تصویب عنوان جدید پایان نامه مجدداً تکرار می شود. در این صورت سنوات تحصیلی نباید از سقف مجاز تعیین شده در دستورالعمل تجاوز نماید.

تبصره: تصویب موضوع جدید پایان نامه مستلزم تعیین تکلیف موضوع قبلی (انصراف یا تبدیل آن به طرح پژوهشی) است.

۶- دانشجو موظف است پس از تصویب نهایی پروپوزال، هر ۳ ماه یکبار گزارش پیشرفت کار را با تأیید استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی مربوطه، به حوزه پژوهش دانشکده مربوطه تحویل دهند. در گزارش کار سه ماهه باید دو موضوع به روشنی بیان شود: خلاصه کارهای انجام شده در سه ماهه گذشته و کارهای پیشنهادی برای سه ماهه آینده. فرم گزارش سه ماهه در پورتال معاونت تحقیقات و فناوری بارگذاری شده است.

۷- هر عضو هیأت علمی می تواند بطور همزمان در مرتبه مربی راهنمایی ۲ پایان نامه، در مرتبه استادیاری، ۴ پایان نامه، در مرتبه دانشیاری، ۶ پایان نامه و در مرتبه استادی، ۸ پایان نامه در دوره دکترای عمومی، دکترای تخصصی، کارشناسی ارشد و دستیاری را عهده دار گردد. اساتید راهنما و مشاور موظف اند قبل از امضای فرم پروپوزال، به سقف پذیرش خود توجه نموده و در صورت تکمیل بودن ظرفیت پذیرش، از ارسال فرم و یا در نوبت قرارداد و ایجاد وقفه در کار دانشجو پرهیز نمایند. بدیهی است اولویت در پذیرش دانشجو، به ترتیب با دانشجویان گروه های مربوطه و سپس سایر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک و پس از آن با دانشجویان سایر دانشگاهها می باشد. حسن اجرای این مصوبه بر عهده مدیران محترم گروه است.

تبصره: در شرایط استثنایی تصمیم گیری در خصوص هدایت همزمان پایان نامه ها بیش از هر یک از موارد فوق بر

عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به توانایی علمی و رعایت عدالت در تقسیم پایان نامه ها

می باشد.

تبصره: در صورت انتخاب حداقل یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه به عنوان استاد راهنما (درخصوص پایان نامه هایی که نیاز به استفاده از تجهیزات دانشگاه را دارند) یا استاد مشاور (درخصوص پایان نامه هایی که نیاز به جمع آوری داده بدون استفاده از تجهیزات دانشگاه را دارند)، با رعایت شرایط فوق دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و PhD سایر دانشگاهها می توانند واحد پایان نامه خود را در دانشگاه علوم پزشکی اراک بگذرانند. این دانشجویان از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه مبدا به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه معرفی می گردند. ریز هزینه های مصرفی مربوط به پایان نامه این دانشجویان باید در پروپوزال لحاظ و مبلغ آن به حساب معاونت واریز گردد. این مبلغ به حساب استاد راهنمای

منتخب از دانشگاه واریز خواهد شد. جهت تسهیل در این امر، سایر هزینه های بالا سری مربوط به معاونت دریافت نخواهد شد.

تبصره: در صورت انتخاب حداقل یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه به عنوان استاد راهنما، جهت توسعه پژوهش های کاربردی بین المللی، معاونت تحقیقات، بخشی از هزینه های پروژه های مشترک پایان نامه های دانشجویان PhD ایرانی شاغل به تحصیل در دانشگاه ها، مراکز علمی و پژوهشی و موسسات معتبر خارج از کشور را تامین خواهد نمود.

تبصره: در صورت انتخاب حداقل یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه به عنوان استاد مشاور در خصوص پایان نامه هایی که نیاز به استفاده از تجهیزات دانشگاه را دارند، ۲۵ درصد تخفیف در میزان هزینه های بالا سری در نظر گرفته خواهد شد.

تبصره: از دانشجویانی که قصد دارند واحد پایان نامه خود را بدون انتخاب استاد راهنما یا مشاور از دانشگاه علوم پزشکی اراک بگذرانند تمامی هزینه های بالاسری دریافت خواهد شد. تعیین مبلغ این هزینه بعهده شورای پژوهشی دانشگاه است.

۸- پایان نامه ها می توانند یک استاد راهنما و حداکثر دو استاد مشاور داشته باشند. به منظور تسهیل در انجام تحقیقات میان رشته ای، تقویت ارتباط با صنعت، سوق دادن موضوع پایان نامه ها در راستای نیازهای کشور و ارتقای کیفیت پایان نامه ها، در کنار استاد راهنمای اصلی از یک استاد راهنمای دیگر نیز می توان جهت هدایت پایان نامه استفاده کرد. رشته و گرایش تحصیلی اساتید راهنما و مشاور باید با موضوع پایان نامه پیشنهادی دانشجو هماهنگ باشد.

تبصره: در خصوص پایان نامه های دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) آموزشی و پژوهشی مطابق آئین نامه وزارتی مربوطه عمل خواهد شد.

۹- سقف مشاوره پایان نامه های در دست اجرا برای هر یک از اساتید، برابر سقف راهنمایی پایان نامه می باشد.

تبصره: اعضای شورای پژوهشی دانشگاه، اعضای شورای فناوری دانشگاه، اعضای کمیته اخلاق دانشگاه و اعضای شورای پژوهشی دانشکده ها، پایگاه های توسعه تحقیقات بالینی و مراکز تحقیقاتی و برگزیدگان پژوهشی دانشگاهی، استانی و کشوری دارای دو ظرفیت اضافی برای مشاوره پایان نامه ها خواهند بود.

تبصره: در شرایط استثنایی تصمیم گیری در خصوص مشاوره همزمان پایان نامه ها بیش از هر یک از موارد فوق بر

عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به توانایی علمی و رعایت عدالت در تقسیم پایان نامه ها

می باشد.

۱۰- استاد راهنمای اول به عنوان مجری اصلی طرح محسوب شده و قرارداد بودجه پایان نامه توسط وی امضا می شود.

۱۱- مسئولیت کامل اجرای پایان نامه به عهده استاد راهنمای اول پایان نامه می باشد و در مواردیکه اجرای پایان نامه مستلزم همکاری با سازمان های دیگر باشد استاد راهنما باید قبلاً موافقت همکاری با سازمان های مربوطه را کسب نماید.

۱۲- چنانچه انجام پایان نامه منجر به کشف یا اختراع شود استاد راهنما موظف است مراتب را به معاونت تحقیقات و فناوری اطلاع دهد. تعیین حقوق استاد راهنما (اساتید) پایان نامه و یا مؤسسه تحقیقاتی و همچنین روش ثبت اختراع یا کشف و بهره برداری از آن طبق آیین نامه مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

۱۳- در صورت صلاحدید شورای تخصصی گروه یا معاونت پژوهشی دانشکده، دانشجو ملزم به ارائه اطلاعات خام و نتایج آنالیز آماری قبل از جلسه دفاع خواهد بود.

۱۴- دفاع از پایان نامه و تسویه حساب پژوهشی با دانشجویان، منوط به ارائه گواهی مبنی بر گذراندن دوره مقاله نویسی است. دانشجو موظف است قبل از دفاع، متن کامل تایپ شده پایان نامه را به همراه ارائه گواهی گذراندن دوره مقاله نویسی و مجوز اساتید راهنما و مشاور، مبنی بر آماده بودن پایان نامه برای دفاع، به مدیر گروه مربوطه ارائه نماید.

۱۵- دفاع از پایان نامه ها در تمام مقاطع الزامیست.

۱۶- دفاع از پایان نامه نمی تواند در مدتی کمتر از ۶ ماه پس از تایید نهایی پروپوزال پایان نامه در کمیته اخلاق دانشگاه انجام شود.

تبصره: پیشنهاد می گردد انتخاب استاد راهنما و موضوع پایان نامه جهت دانشجویان دکتری تخصصی، دستیاری و کارشناس ارشد، در ابتدای نیمسال دوم تحصیلی صورت گیرد.

۱۷- حداکثر زمان اجرای پایان نامه تا پایان سنوات مجاز دانشجو بوده و پس از آن نیاز به درخواست تمدید سنوات آموزشی دارد.

۱۸- برای هر پایان نامه، دو نفر به عنوان داور توسط گروه مربوطه معرفی می گردد. تحویل پایان نامه و دعوتنامه رسمی مربوط به اساتید راهنما، مشاور و داوران به عهده دانشجو خواهد بود.

۱۹- ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه و توسط هیات داوران متشکل از استاد (اساتید) راهنما، اساتید مشاور و ۲ نفر از اعضای هیات علمی منتخب که به عنوان داور با حق رای انتخاب شده اند صورت می گیرد.

تبصره ۱: در جلسه دفاعیه، حضور استاد راهنما، یک نفر از اساتید مشاور، یک نفر از داوران و نماینده دانشکده الزامی است.

تبصره ۲: نماینده دانشکده، یکی از معاونین دانشکده مربوطه است.

تبصره ۳: در خصوص پایان نامه های دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD) آموزشی و پژوهشی مطابق آئین نامه وزارتی مربوطه عمل خواهد شد.

۲۰- جهت صرفه جویی در کاغذ و کاهش حجم پرونده های پژوهشی، متن پایان نامه ها از صفحه بسم ا... یا واژه فارسی معادل آن تا صفحه سپاسگزاری، به صورت یک رو و از صفحه فهرست تا پایان به صورت دو رو چاپ شود. در اینصورت در هر صفحه حاشیه راست، چپ، بالا و پایین به ترتیب برابر با ۳، ۳، ۲/۵ و ۳ سانتیمتر باشد.

۲۱- ارسال مقاله Original (Submission) و یا Review از اهداف پایان نامه برای مجلات علمی- پژوهشی داخل و یا خارج دارای نمایه PubMed، Scopus، ISI یا قبل از دفاع، اجباری است. در این حالت حداکثر نمره پایان نامه ۱۸ خواهد شد (تا اطلاع ثانوی، ارسال مقاله به ۴ مجله دانشگاه علوم پزشکی اراک نیز شامل این امتیاز خواهد شد). مقاله ارسال شده باید در انتهای پایان نامه قرار گرفته، به رویت هیات داوران رسیده و همراه با پایان نامه صحافی گردد.

ب) چاپ و یا پذیرش مقاله Original و یا Review از اهداف پایان نامه، اختیاری است. در این حالت نمره به شرح زیر خواهد بود:

۱- ب) اگر مقاله در مجلات نمایه شده در ISI یا Q1-SJR باشد نمره از ۲۰، در PubMed نمره از ۱۹/۵ و در Scopus نمره از ۱۹ محاسبه خواهد شد.

۲- ب) اگر مقاله در یکی از ۴ مجله دانشگاه چاپ یا پذیرش شده باشد، نمره از ۱۸/۵ در نظر گرفته خواهد شد.

۲۲- حداکثر به یکی از موارد الف تا ج نمره ای به سقف حداکثر پایان نامه اضافه می شود.

الف) ارائه خلاصه مقاله از پژوهش های غیر از پایان نامه در مجامع علمی ملی و بین المللی، حداکثر ۱ نمره

ب) ارائه خلاصه مقاله از پایان نامه، حداکثر ۱ نمره (هر خلاصه مقاله ۰/۵ نمره)

ج) پذیرش یا چاپ مقاله از پژوهش های غیر از پایان نامه، حداکثر ۲ نمره

تبصره: اگر دانشجو مقاله علمی پژوهشی دیگری از پایان نامه خود پذیرش یا چاپ نماید ۰/۵ نمره برای مجلات نمایه شده در Scopus، ۰/۷۵ نمره برای PubMed و ۱ نمره برای ISI یا Q1-SJR در نظر گرفته می شود.

تبصره: نمرات تشویقی نمی تواند نمره کسر شده در جلسه دفاعیه را جبران نماید.

۲۳- اگر پایان نامه در قالب طرح کاربردی مورد تایید شورای فناوری دانشگاه و با جذب حداقل ۵۰ میلیون ریال گرنت خارج دانشگاهی صورت گرفته باشد، نیازی به چاپ یا پذیرش مقاله جهت دفاع ندارد. در این حالت نمره پایان نامه از ۲۰ در نظر گرفته خواهد شد.

۲۴- در مورد عدم انتشار مقاله از داده های مربوط به پایان نامه در زمان متعارف اگر استاد راهنمای اول تا یکسال بعد از اتمام تحقیق، داده های مربوط به پایان نامه را بصورت مقاله منتشر نکند و دلیل آن موجه نباشد استاد راهنمای دوم یا اساتید مشاور می توانند با اجازه کتبی شورای پژوهشی دانشکده و تأیید شورای پژوهشی دانشگاه اقدام به انتشار داده ها نمایند.

۲۵- میزان حمایت مالی معمول معاونت تحقیقات و فناوری از پایان نامه ها به شرح ذیل است:

الف- دکترای عمومی (پزشکی و دندانپزشکی) تا سقف ۲۵ میلیون ریال

ب- کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی و دانشکده بهداشت تا سقف ۳۰ میلیون ریال

ج- کارشناسی ارشد رشته های علوم پایه پزشکی و دستیاری تا سقف ۶۵ میلیون ریال

تبصره: در صورتی که عنوان پایان نامه ها در چهار چوب لاین پژوهشی مراکز تحقیقاتی باشد و پروپوزال پایان نامه به تصویب شورای مراکز مربوطه رسیده باشد میزان ۱۰ درصد به سقف بودجه پایان نامه اضافه خواهد شد.

تبصره: در بخش هزینه وسایل و مواد می توان مبلغ ۱۰ درصد جمع مبلغ این بخش را تحت عنوان "هزینه های پیش بینی نشده" اضافه نمود. هزینه ارسال مواد مورد نیاز طرح از شرکتهای مربوطه جزو این مورد قرار خواهد گرفت.

۲۶- در صورت صلاحدید استاد راهنما مبنی بر توانمند بودن دانشجو جهت رسیدن به اهداف مورد انتظار پایان نامه، میزان حمایت مالی ویژه به شرح ذیل خواهد بود:

الف- دکترای عمومی (پزشکی و دندانپزشکی) تا سقف ۵۰ میلیون ریال به شرط پذیرش یا چاپ یک مقاله در نمایه Scopus یا بالاتر

ب- کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی و دانشکده بهداشت تا سقف ۷۵ میلیون ریال به شرط پذیرش یا چاپ یک مقاله در نمایه PubMed یا بالاتر

ج- کارشناسی ارشد رشته های علوم پایه پزشکی و دستیاری تا سقف ۱۰۰ میلیون ریال به شرط پذیرش یا چاپ یک مقاله در نمایه ISI

د- کارشناسی ارشد رشته های علوم پایه پزشکی تا سقف ۱۵۰ میلیون ریال به شرط پذیرش یا چاپ یک مقاله در نمایه ISI با درجه Q1-SJR

تبصره: در خصوص موارد فوق استاد راهنمای اول متعهد می شود تا ۱۲ ماه بعد از دفاع در صورتیکه مقاله مورد انتظار به معاونت ارائه نشود مبلغ دریافتی بالاتر از سقف حمایت مالی معمول، از حقوق و مزایای او کسر گردد.

تبصره: در صورت ارائه مستندات قابل قبول درخصوص طولانی شدن فرآیند داوری مقاله، مهلت فوق حداکثر ۶ ماه قابل تمدید است.

۲۷- میزان حمایت مالی معمول معاونت تحقیقات و فناوری از پایان نامه های Ph.D به شرح ذیل است:

الف- دوره Ph.D آموزشی در صورت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده تا سقف ۱۲۰ میلیون ریال و در صورت تصویب در شورای پژوهشی مراکز تحقیقاتی مشروط به اینکه در چهار چوب لاین پژوهشی مرکز باشد تا سقف ۱۵۰ میلیون ریال می باشد.

تبصره- ارائه دو مقاله (ISI) original یا یک مقاله Q1-SJR منتج از پایان نامه شرط لازم جهت دفاع می باشد.

ب- دوره Ph.D پژوهشی تا سقف ۱۸۰ میلیون ریال.

تبصره- ارایه سه مقاله original (ISI) یا دو مقاله Q1-SJR منتج از پایان نامه شرط لازم جهت دفاع می باشد.

۲۸- در صورت صلاحدید استاد راهنما مبنی بر توانمند بودن دانشجو جهت رسیدن به اهداف مورد انتظار پایان نامه، میزان حمایت مالی ویژه به شرح ذیل خواهد بود:

الف- دوره Ph.D آموزشی در صورت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده تا سقف ۱۶۰ میلیون ریال و در صورت تصویب در شورای پژوهشی مراکز تحقیقاتی مشروط به اینکه در چهار چوب لاین پژوهشی مرکز باشد تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال می باشد.

تبصره- ارائه دو مقاله original (ISI) یا یک مقاله Q1-SJR منتج از پایان نامه شرط لازم جهت دفاع می باشد.

تبصره: در خصوص حمایت مالی ویژه علاوه بر مقالات شرطی تبصره فوق، چاپ حداقل یک مقاله در نمایه Scopus یا بالاتر انتظار می رود. استاد راهنمای اول متعهد می شود تا ۱۲ ماه بعد از دفاع در صورتیکه مقاله مورد انتظار به معاونت ارائه نشود مبلغ دریافتی بالاتر از سقف حمایت مالی معمول، از حقوق و مزایای او کسر گردد.

تبصره: در صورت ارائه مستندات قابل قبول درخصوص طولانی شدن فرآیند داوری مقاله، مهلت فوق حداکثر ۶ ماه قابل تمدید است.

ب- دوره Ph.D پژوهشی تا سقف ۲۳۰ میلیون ریال.

تبصره- ارایه سه مقاله original (ISI) یا دو مقاله Q1-SJR منتج از پایان نامه شرط لازم جهت دفاع می باشد.

تبصره: در خصوص حمایت مالی ویژه علاوه بر مقالات شرطی تبصره فوق، پذیرش یا چاپ حداقل یک مقاله در نمایه Scopus یا بالاتر انتظار می رود. استاد راهنمای اول متعهد می شود تا ۱۲ ماه بعد از دفاع در صورتیکه مقاله مورد انتظار به معاونت ارائه نشود مبلغ دریافتی بالاتر از سقف حمایت مالی معمول، از حقوق و مزایای او کسر گردد.

تبصره: در صورت ارائه مستندات قابل قبول درخصوص طولانی شدن فرآیند داوری مقاله، مهلت فوق حداکثر ۶ ماه قابل تمدید است.

۲۹- قرارداد پایان نامه ها به دو صورت امانی یا پیمانی با استاد راهنمای اول منعقد خواهد شد. در خصوص پایان نامه هایی که قرارداد آنها بصورت امانی منعقد می گردد وسایل مصرفی توسط کارپرداز دانشگاه با تائید استاد راهنما خریداری خواهد شد و در مورد پایان نامه هایی که قرارداد آنها بصورت پیمانی منعقد می گردد وسایل مصرفی توسط استاد راهنما خریداری می گردد. خرید وسایل غیر مصرفی در تمامی قراردادها بعهده کارپرداز دانشگاه و با تائید استاد راهنما خواهد بود.

۳۰- حداکثر هزینه قابل پرداخت برای تایپ و تکثیر پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی یک میلیون ریال، آژانس درون شهری یک میلیون ریال و آژانس برون شهری دو میلیون ریال می باشد.

تبصره: پایان نامه هایی که جهت اجرای مطالعه نیاز به مبالغ بیشتری جهت تایپ و تکثیر و آژانس دارند با موافقت شورای پژوهشی دانشگاه پرداخت مازاد بلامانع است.

۳۱- کلیه خدمات آماری شامل تعیین حجم نمونه در پروپوزال های دانشجویی و آنالیز آماری نتایج پایان نامه ها و طرح های کمیته های تحقیقات دانشجویی، بصورت رایگان ارائه خواهد شد.

۳۲- جهت تسویه حساب پایان نامه های پیمانی، استاد راهنما ملزم به ارائه فاکتور بصورت جزئیات برآورد شده در پروپوزال نیست، لیکن جمع مبالغ فاکتورهای ارائه شده نباید کمتر از هزینه تخمینی در پروپوزال باشد.

تبصره: مواد و وسایل خریداری شده باید با موضوع پایان نامه سنخیت داشته باشد.